Remissyttranden

Svenska kommunförbundet och Svenska landstingsförbundet har beretts tillfälle att avge yttrande över förevarande motion.

I ett den 21 april 1972 avgivet yttrande anför Svenska kommunförbundet att det ej kan finna att behovet av bestämmelser av det slag motionären åsyftar är särskilt stort, men att förbundet ej har något att erinra mot att frågan förutsättningslöst prövas av kommunallagsutredningen. Remissyttrandet har i övrigt följande lydelse:

Enligt styrelsens mening får det anses ligga i sakens natur, att en person, som på grund av avflyttning förlorar sin behörighet att inneha kommunala förtroendeuppdrag, själv ser till, att uppgift härom lämnas det representativa organet. På många håll har utbildats en fast praxis, som innebär, att förtroendemannen skriftligen anhåller om befrielse från sina uppdrag, trots att det i och för sig skulle vara tillfyllest med en anmälan om att avflyttning skett eller kommer att ske vid viss angiven tidpunkt. I kommuner, där denna ordning tillämpas, medför den av motionären påtalade avsaknaden av författningsbestämmelser om skyldighet att anmäla obehörighet knappast några olägenheter. Förfaringssättet ger dessutom den fördelen, att med en skriftlig framställning som underlag för beslutet fullmäktige ej riskerar att skilja någon från mandat mot hans vilja.

Styrelsen är emellertid även medveten om att det förekommer, att förtroendemän underlåter att på det ena eller andra sättet anmäla, att de på grund av avflyttning måste frånträda sina uppdrag. I sådana fall torde obehörigheten dock snart nog bli känd för vederbörandes partiorganisation. Det är ej heller ovanligt, att rapportering sker till fullmäktiges valberedning eller annat organ, som har att förbereda valärenden. Åtgärder brukar då utan onödigt dröjsmål vidtagas för utseende av efterträdare.

I ett den 20 april 1972 avgivet yttrande framhåller Svenska landstingsförbundet bl. a. att det erfarit att nuvarande rättsordning är effektiv i aktuellt avseende, varför behov av föreslagen särskild föreskrift om anmälningsskyldighet vid förlust av behörighet enligt förbundet knappast kan anses föreligga. Förbundet förutsätter därvid att den sakkunnige för lagteknisk översyn av kommunallagarna i enlighet med direktiven verkar för att göra lagstiftningen enklare och mera enhetlig och att i förekommande fall anpassa bestämmelserna till utvecklingen av kommunal praxis.

Utskottet

I förevarande motion hemställs att frågan om lagstadgad anmälningsplikt för kommunal förtroendeman vid förlust av behörighet att utöva förtroendeuppdrag prövas vid pågående översyn av kommunallagarna.

Med hänvisning till de yttranden som i ärendet avgetts av Svenska kommunförbundet och Svenska landstingsförbundet anser utskottet det

Nr 43

Konstitutionsutskottets betänkande i anledning av motion om lagstadgad anmälningsplikt vid förlust av behörighet som kommunal förtroendeman.

Motionen

I detta betänkande behandlas motionen 1972:620 av herr Olsson i Sundsvall (c).

Hemställan avser: "att riksdagen hemställer hos Kungl. Maj:t att frågan om lagstadgad anmälningsplikt för förtroendemän beträffande förlust av behörighet att utöva förtroendeuppdrag prövas vid pågående översyn av kommunallagarna".

I motionen anförs bl. a. att någon föreskrift inte finns i kommunallagarna om skyldighet att anmäla att sådana förhållanden – främst avflyttning – inträtt som medför förlust av behörigheten. Enligt motionären utgör detta en brist, som aktualiserats i praktiken inom både borgerliga och kyrkliga primärkommuner. Han anser därför att frågan bör beaktas vid den pågående lagtekniska översynen av kommunallagarna.

Gällande rätt

För valbarhet till kommunfullmäktige krävs enligt kommunallagen 7 § att man är röstberättigad, varmed förstås att man är upptagen såsom röstberättigad i röstlängden, att man ej är omyndig (dvs. omyndigförklarad eller underårig) samt att man ej är landshövding, länsöverdirektör eller avdelningschef vid länsstyrelse eller i kommunens tjänst anställd befattningshavare som på grund av sina tjänsteåligganden intar den ledande ställningen inom kommunens samfällda förvaltning.

Enligt bestämmelserna (7 § tredje st.) är valbarhetsvillkoren tillika villkor för rätt att inneha uppdraget under mandatperioden. Fullmäktig som efter valet inte längre uppfyller stadgade valbarhetsvillkor blir obehörig. Detta kan ske t. ex. genom förlust av rösträtten eller avflyttning från kommunen. Så snart som obehörigheten inträtt föreligger skyldighet att avgå. Motsvarande regler gäller enligt 32 § för ledamot eller suppleant i kommunstyrelse och enligt 45 § för kommunens fakultativa nämnder. Även för de specialreglerade nämnderna gäller i princip motsvarande regler, vilka återfinns i vederbörande särskilda författningar, t. ex. 4 § lagen (1956:2) om socialhjälp, 5 § lagen (1954:579) om nykterhetsvård och 8 § barnavårdslagen (1960:97).

inte vara erforderligt att riksdagen tar något särskilt initiativ i den i motionen upptagna frågan.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1972:620.

Stockholm den 7 november 1972

På konstitutionsutskottets vägnar

GUNNAR LARSSON

Närvarande: herrar Larsson i Luttra (c), Adamsson *(s), Nelander (fp), Hernelius (m), Boo (c), Johansson i Trollhättan (s), Mossberg (s), Werner i Malmö (m), Svensson i Eskilstuna (s), Bergqvist (s), Fiskesjö (c), Norrby i Åkersberga (fp), Gustavsson i Ängelholm (s), Wictorsson (s) och Olsson i Edane (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

Göteborgs Offsettryckeri AB 72 1808 S Stockholm 1972